

pa s takim nastopom pridobiva zaupanje prebivalstva in povzdiguje ugled in veljavo učiteljstva in nčiteljskega stanu. Zato naročamo slovenskemu učiteljstvu, da se v kar največjem številu poslužuje te ugodne prilike ter začne brez odlašanja prirejati širom naše domovine roditeljske večere. Čim bolj in čim pogosteje bomo stopali tem potom med ljudstvo, tem bolj si utrdimo svoje stališče med ljudstvom in tem bolj bo ljudstvo uvaževalo važnost učiteljskega stanu in potrebo ljudske naobrazbe. To bo imelo dobre posledice za naš narod in gotovo pa tudi neizogibne posledice za gmotni blagor učiteljstva. Naš duhovnik ima prav zaraditega toliko zaslombe med ljudstvom, ker je vedno z njim v najtesnejši zvezi. Pojdimo in storimo tudi mi tako! Res je sicer, da mi nimamo na razpolago prižnice, izpovednice, velikonočnih izpraševanj in drugih takih prilik, zato se pa poslužujmo tega, kar nam je na razpolago, da pridemo čim pogosteje v stik z ljudstvom.

Kdaj pa prirejajmo roditeljske večere?

To je odvisno od krajevnih razmer. Po mestih so priporočljive v take namene večerne ure; po deželi bi pa bilo bržkone umestneje, da se prirerajo roditeljski večeri ob nedeljah in praznikih po popoldanskem cerkvenem opravilu. Sicer je pa čas tu postranska stvar; glavna stvar je delo, t. j. prirejanje roditeljskih večerov; zato pozivljamo ponovno vse slovensko učiteljstvo, da začne nemudoma po vseh naših šolah prirejati roditeljske večere. Dobri uspehi teh večerov so neizogibni. Torej le na delo! Uspeh je plačilo dela.

4. List za starše in vzgojitelje.

Roditeljski večeri bodo trdna vez med šolo in domom, ki bo blagodejno vplivalo na vzgojo izročene nam mladine in na ugled učiteljstva med ljudstvom. Da bo pa ta vez tem močnejša in vplivnejša, zato nam je pa neohodno potreben poseben list, ki bo utrjeval vezi med šolo in domom ne le s tistimi starši šolske mladine, ki bodo prihajali k roditeljskim večerom, ampak tudi z onimi, ki jim ni vselej dana prilika, udeleževati se roditeljskih večerov. V tem listu bomo objavljali predavanje pri posameznih roditeljskih večerih iz vseh krajev slovenske domovine. Ime novemu listu za starše bo, kakor smo že zadnjič omenili, „Domače ognjišče“. Tak list in tudi tega imena izdajajo hrvaške učiteljice v Zagrebu že več let. Češki učitelji imajo že več listov, ki so namenjeni staršem ter vežejo šolo z domom. Koliko takih listov imajo Nemci, je znano. Zato pa tudi Slovenci ne smemo zaostajati za drugimi narodi; in prav mi Slovenci smo še tembolj potrebni takega lista, ker naš narod se še ne zaveda preveč o važnosti in potrebi ljudske naobrazbe in ljudskega šolstva. V tem listu bomo pa poučevali naš narod o važnosti in potrebi ljudskih šol, ki so najboljši vir za blaginjo narodovo. Na uvodnem mestu bo prinašal naš novi list primerne članke o domači vzgoji in za temi članke, ki jim bo namen, spajati šolo z domom. Pod zaglavjem „Domači zdravnik“ bo prinašal list poučne članke o otroških boleznih in o ravnanju staršev z bolniki. Za ta oddelek se nam je posrečilo pridobiti za sotrudnika zdravnika specialista za otroške bolezni. Pa tudi poučne povesti, vzete iz vzgoje otrok in družinskega življenja, bo prinašalo „Domače ognjišče“. Dopisi o prirejanju roditeljskih večerov in drugih sestankov z roditelji nam bodo dobro došli. V „Drobtinah“ bo pa obveščalo „Domače ognjišče“ starše z raznimi kratkimi novicami, ki se bodo nanašale na starše, vzgojo otrok, na šolo in učiteljstvo. To je torej program novemu listu. Ni dvombe, da bomo z njim dvignili ugled

šolstva in vzgojno vplivali na naše rodovine. „Domače ognjišče“ bo izhajalo za sedaj po enkrat na mesec, in sicer zadnjo soboto v mesecu. Cena listu bo tako nizka (bržkone samo 2 K na leto), da se bo nanj lahko naročila vsaka še tako ubožna slovenska rodovina. Slovensko učiteljstvo opozarjamo iznova na ta list. One tovariše in tovarišice, ki so že imeli roditeljske večere, prosimo, da poročajo o njih in pošljejo svoja predavanja pod naslovom „Učiteljska tiskarna“ (na „Domače ognjišče“) v Ljubljani. Prvo številko bo dobilo na ogled vse slovensko učiteljstvo, od katerega v prvi vrsti pričakujemo, da bo podpiralo novi list gmotno in duševno, hkrati prosimo tudi vsakega posameznika, da nam pošlje naslove takih slovenskih rodovin, ki bi se utegnili naročiti na „Domače ognjišče“, da jim pošljemo prvo številko na ogled. Torej, tovariši in tovarišice le med ljudstvo, priporočajte ta prvi slovenski list za starše in vzgojitelje ter mu pridobivajte naročnikov med ljudstvom! (Dalje.)

Božična zborovanja.

II.

Slovensko deželno učiteljsko društvo.

(Dalje.)

Nagovor predsednikov.

Predsednik tovariš Juraj Režek:

Slavni zbor!

Prav srčno pozdravljam v imenu društvenega odbora vas vse, cenjene gospodične tovarišice in gospode tovariše, ki ste tudi letos zopet v tako mnogobrojnem številu prihтели k našemu letnemu zborovanju. Tolika udeležba in še ob tako neugodnem vremenu je jasen dokaz, kako se živo zanimate za svoje deželno učiteljsko društvo, ki se po vseh svojih močeh pošteno trudi, da bi se nam vendar že enkrat izboljšalo žalostno naše gmotno stanje.

Podrobneje o tem vam bo poročal naš društveni tajnik. Poudarjati moram le, da se velika in kričeča krivica, ki se je ob zadnjem zasedanju deželnega zbora storila našim neoženjenecem, do danes še ni popravila, in malo je upanja, da bi se to zgodilo že v bodočem letu. Prihodnjo jesen se bodo izvršile nove volitve v deželni zbor, in upajmo, da bodo bodoči deželni očetje bolj usmiljenega srca do nas nego so bili dosedanji.

Hvaležno pa se moramo spomniti svojega blagega dobrotnika, pokojnega tovariša Jožefa Travnca, ki je poleg drugih postavil tudi naše društvo za glavnega sodečiča svojemu imetju in nam tako naklonil približno do 5000 kron. V znak hvaležnosti in velikega spoštovanja do blagega pokojnika vas prosim, da vstanete s svojih sedežev. (Se zgodi.)

Preden prestopimo na dnevni red, mi je čast predstaviti slavnemu zboru zastopnika politične oblasti, g. magistratnega svetnika dr. Zarnika. — Sedaj pa prosim tovariša tajnika, da prične s svojim poročilom.

Tajnikovo poročilo.

O društvenem delovanju je poročal tajnik tovariš Jakob Furlan naslednje:

Slavni zbor! Zopet mi je čast vam poročati o delovanju našega društva v preteklem društvenem letu.

Pri zadnjem 37. občnem zborovanju našega društva, ki se je vršilo o Božiču 28. decembra 1905 ravnotu, si je izvoljeni odbor razdelil v prvi svoji seji posle tako: Juraj Režek,

predsednik; Luka Jelenc, podpredsednik; Jak. Furlan, tajnik; Jak. Dimnik, blagajnik. Odborniki: Ivan Bernot, Fran Črnagoj, Josip Gregorin, Viktor Jaklič in Janko Likar.

Odbor je imel v preteklem letu šest sej, v katerih je reševal tekoče društvene zadeve.

Na lanskem občnem zboru sta bila sprejeta dva predloga. Prvi zaradi nastavljanja posvetnih učiteljev na novomeški deški šoli in drugi zaradi prošnje, da bi učiteljstvo plačevalo v deželni bolnici za tretji razred, a bi bilo oskrbovano v drugem razredu. Oba predloga je odbor pretresaval. Prošnji sta sestavljeni in čakata le delovanja deželnega zbora. Kadar bo deželni zbor sklican, se bosta takoj vložili.

Za podatke za drugo prošnjo najiskreneje zahvaljujem predlagatelja, tovariša Ivana Cerarja.

Delegatom k „Zavezinemu“ zborovanju so bili izvoljeni tovariši: Bernot Ivan, Furlan Jakob, Likar Janko in Režek Juraj.

Namesto venca tovarišu Travnju je društvo dalo 20 K za konvikt.

V neki odborovi seji se je tudi govorilo o tem, kakšno naj bo stališče našega društva nasproti gđc. tovarišicam, ker one nastopajo popolnoma le zase in ne z nami. Omenilo se je, da so one delovale popolnoma na svojo roko takrat, ko smo prosili za enako izboljšanje našega in njih gmotnega stanja. Ker tako ne more nadalje ostati, naj bi se to končno uredilo pri našem občnem zboru.

Na Vseh svetnikov dan, t. j. 1. listopada t. l., je naše društvo v družbi s Travnovimi dediči postavilo rajnkemu tovarišu Josipu Travnju nagrobni spomenik na ljubljanskem pokopališču pri sv. Krištofu. Tovariši pevci, največ iz kranjskega okraja, so izborno zapeli pod vodstvom tovariša Pavla Gorjupa žalostinki „Usliši nas, Gospod!“ in „Nad zvezdami“, tovariš Engelbert Gangl pa je v izbranih in vzvišenih besedah jako lepo in ginljivo očrtal življenje in delovanje pokojnikovo. Po oporoki blagega dobrotnika prejme naše društvo okolo 5000 K iz njegove zapuščine. Slava spominu prvega in doslej edinega mecena slovenskega učiteljstva!

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj je vložilo prošnjo, da naj naše „Deželno učiteljsko društvo“ napravi prošnjo na c. kr. naučno ministrstvo, da naj se posebna ura izjemoma privoli za Kranjsko dotlej, dokler se učiteljske plače stalno ne uredi. Odbor tej prošnji ni mogel ugoditi, ker je bil prepričan, da bi z njo stvari le škodoval.

Srčna želja se je izpolnila slovenskemu učiteljstvu s pridobitvijo učiteljske tiskarne, ki tako izvrstno deluje. Da bo pa še bolj napredovala, je naša sveta dolžnost, da vse tiskarske potrebsčine naročamo pri nji. Tako koristimo tiskarni, sebi in ugledu učiteljstva.

V vsaki seji se je razpravljalo tudi o našem gmotnem stanju; zakaj resolucij, ki so bile sprejete na lanskem občnem zboru, ne smemo in ne moremo pozabiti. Dokler se ne ugodí naši prošnji, ne odnehamo, in zato vprašanje o naših plačah ostane kot stalna točka na našem vzporodu. Odbor je poveril dva tovariša z nalogo, da sestavita proračun na stroške za učiteljstvo, ako bi bile njegove plače enake uradniškim zadnjih treh razredov.

Ker bo pa danes to točko še natančneje obravnaval tovariš Gärtner, nočem več o nji govoriti.

V nadeji, da bom mogel poročati pri prihodnjem občnem zboru kaj bolj veselega o našem gmotnem stanju, končujem svoje poročilo ter prosim, da ga blagovoli slavni zbor vzeti na znanje.

Blagajnikovo poročilo.

Iz poročila blagajnika Dimnika posnamemo, da je imelo društvo 221 K 99 h dohodkov in 190 K 22 h stroškov, torej 31 K 67 h preostanka. Okrajna učiteljska društva plačujejo letnino jako neredno, zato bo Jos. Travnova zapuščina (5000 K) društvu prav dobro došla.

Ker so pregledniki našli vse knjige in račune v redu, se je poročilo odobrilo in dal odboru absolutorij.

Učiteljske plače na Kranjskem.

O tem vprašanju je poročal tovariš Gärtner. Poročilo prijavljamo na uvodnem mestu.

Kocem poročila je predlagal tovariš Črnagoj, naj se takoj po napravljenem drugem izpitu uvrsti vsak učitelj in vsaka učiteljica v status ali pa se naj extra statum definitivno namesti. Razvila se je živa debata, ki so vanjo posegli tovariši Bregar, Šega, Pretnar, Gregorin, Zajec, Črnagoj in Gärtner. Potem je bil Črnagojev predlog sprejet, takisto Zajčev, ki zahteva posredovanje odbora, da se vsaka služba razpiše in da jih ne oddajajo okrajni glavarji kar pod roko.

Volitev odbora.

Na predlog tovariša Pretnarja so bili z vzklikom voljeni v odbor dosedanji funkcionarji, in sicer:

Režek Juraj, predsednik; Jelenc Luka, podpredsednik; Furlan Jakob, tajnik; Dimnik Jakob, blagajnik; Odborniki: Bernot Ivan, Črnagoj Franc, Gregorin Jožef, Jaklič Viktor in Likar Janko.

S tem je bil dnevni red končan, in predsednik je zaključil zborovanje. (Konec.)

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Ljubljansko učiteljsko društvo priredi v sredo, dne 16. januarja, ob osmih zvečer, v restavraciji Seidlovega hotela „Južni kolodvor“ v Kolodvorskih ulicah mesečno zborovanje (večer), ki bo pri njem predaval znani prijatelj ljudskega učiteljstva g. šolski svetnik prof. dr. Janko Bezjak o „Kernovi teoriji“. K obilni vdeležbi vabi vse člane in njih prijatelje odbor.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj ima v nedeljo, dne 13. jan. t. l. svoj občni zbor po običajnem vsakoletnem vzporodu, in sicer ob 11. uri predpoldne v okol. deški šoli v Celju, Nove ulice 9.

K prav obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Ormoško učiteljsko društvo je imelo 3. januarja t. l. v Ormožu svoje glavno zborovanje, ki se ga je udeležilo le 17 članov. Te slabe udeležbe je bilo največ krivo skrajno slabo vreme, akoravno bi se nekateri pri večji stanovski zavednosti — kakor je predsednik g. Josip Rajšp v svojem pozdravu omenil — že lahko večkrat v našem krogu pokazali. Svojo odsotnost sta opravičila gospod in gosa Šijanec. Na novo je k društvu pristopila gospodična Ema Cajnko, učiteljica ženskih ročnih del pri Bolfenku. — Iz letnega poročila je posneti, da je imelo društvo 34 rednih članov, 4 izvanredne člane in 5 častnih, skupaj 43 članov, in sicer iz posameznih šol: iz Velike Nedelje vseh 6 učnih oseb, iz Središča 5 (2 učni osebi sta izven društva), iz Ormož-okolice vseh 5, od Miklavža vseh 5, iz Tomaža vseh 5, iz Huma vse 3 učne osebe, iz Bolfenka vse 3, iz Svetinj 2 učni osebi (1 učna oseba je izven društva), iz Runča 2 (1 učna oseba je izven društva), iz Lenarta 1 učna osebo (1 učna oseba je izven društva). Zborovanja so bila 3, odborovi seji 2. Vseh